

Załącznik do Uchwały nr III/11/2024
Rady Miejskiej w Jezioranach
z dnia 14 czerwca 2024 r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB
DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ
GMINY JEZIORANY
NA LATA 2024-2030**

Spis treści

I.	WSTĘP.....	3
II.	CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ	6
	1. Definicja przemocy	6
	2. Formy przemocy	6
	3. Mechanizmy przemocy.....	7
	4. Cykle przemocy	8
	5. Skąd się bierze przemoc domowa	10
III.	PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU	11
	1. Zmiany prawne w systemie przeciwdziałania przemocy w 2023 r.	12
IV.	DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY JEZIORANY	15
	1. Skala zjawiska przemocy domowej na terenie gminy Jeziorany.	15
	2. Zasoby lokalne umożliwiające pracę z problemem przemocy domowej.....	21
	3.Rekomendacje do działań	21
V.	CEL GŁÓWNY PROGRAMU I CELE SZCZEGÓŁOWE	22
VI.	ADRESACI PROGRAMU.....	26
VII.	PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU	27
VIII.	FINANSOWANIE PROGRAMU.....	27
IX.	MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU	27

I. WSTĘP

Rodzina w warunkach każdego społeczeństwa stanowi podstawową i wszechstronną formę życia społecznego, zaspokajającą podstawowe potrzeby ludzkie. Urodzenie się w danej rodzinie wyznacza nie tylko punkt startu do dalszej życiowej drogi, lecz do pewnego stopnia określa także szansę realizacji przyszłych celów życiowych.

Rodzina odgrywa ogromną rolę w życiu człowieka gdyż kształtuje osobowość, poglądy i system wartości. Więzy łączące jej członków powinny być trwałe i opierać się na wzajemnym zaufaniu i poczuciu bezpieczeństwa. Jednak w chwili obecnej polskiej rodzinie przypadło funkcjonować w bardzo trudnym czasie, została zachwiana hierarchia wartości oraz rozluźnieniu uległy normy etyczne, a także więzi emocjonalne między jej członkami. Ze zjawiskiem przemocy możemy zetknąć się w różnych miejscach. Często dowiadujemy się o aktach przemocy w szkołach, w domach, na ulicy i w wielu innych miejscach. Coraz częściej mówi się o przemocy wśród nieletnich, o przemocy domowej, o przemocy wobec dzieci. Zjawisko to ma więc charakter interdyscyplinarny i leży ono w kręgu zainteresowania przedstawicieli różnych środowisk: pracowników socjalnych, policjantów, asystentów rodziny, psychologów, socjologów, prawników oraz innych osób zainteresowanych problematyką przemocy.

Rodzina winna być przecież opoką, schronieniem i wzorem. Zwłaszcza dla jej najmłodszych członków, którzy z własnego domu rodzinnego wynoszą wzorce na swoje dalsze życie. Dzieci w takich sytuacjach najbardziej cierpią. Nie tylko dlatego, że same są często ofiarami przemocy, ale także dlatego, że przemoc, której doświadczyły lub którą widziały, zostawia w ich psychice trwałe ślady. Niestety, współcześnie dość często mówi się o wielu problemach i kryzysach w rodzinie dotyczących różnych form jej dysfunkcji, Łagodne dysfunkcje nie dyskredytują jeszcze rodziny, ale jeśli dysfunkcjonalność przekracza określone granice, zaczynają się poważne problemy emocjonalne, uzależnienia, współuzależnienia, zachowania autodestrukcyjne, zaburzenia osobowości oraz przemoc. Przyczyny stosowania przemocy mogą być różne. Mogą one wynikać z braku więzi emocjonalnych i brutalności w domu rodzinnym a także z frustracji, stresu, z zaburzeń psychicznych, z uzależnienia czy ubóstwa. Ponadto przyczyn tego zjawiska można także dopatrywać się w tradycjach, zwyczajach i przekonaniach funkcjonujących w naszym społeczeństwie. Przemoc domowa jest zjawiskiem trudnym do ujawnienia w związku z tym, że osoby doświadczające przemocy

boją się, wstydzą, często nie wierzą w skuteczność pomocy. Nie bez znaczenia jest fakt, że ofiarę i sprawcę łączą bliskie więzi rodzinne i emocjonalne. Przemoc domowa może być przyczyną poważnych szkód osobistych, społecznych i zdrowotnych.

Zjawisko przemocy domowej, ze względu na swoją złożoność, zasługuje na miano problemu interdyscyplinarnego i wymaga międzysektorowej ciągłej współpracy wielu instytucji i organizacji pośrednio lub bezpośrednio związanych z problematyką przemocy domowej. Tylko podejmowanie wspólnych, systematycznych i ciągłych działań może w sposób skuteczny przyczynić się do zmniejszenia skali zjawiska przemocy domowej. Gmina Jeziorany podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, jednym z takich działań było powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz tworzenie grup diagnostyczno- pomocowych. Pracownicy socjalni, policjanci, nauczyciele, kuratorzy, pracownicy ochrony zdrowia, pedagodzy szkolni, odbywają szkolenia podnoszące kwalifikacje w zakresie przeciwdziałaniem przemocy. Pomimo licznych działań w dalszym ciągu zjawisko przemocy domowej stanowi jeden z trudniejszych do rozwiązania problemów społecznych w Gminie Jeziorany. Konieczne jest zatem w dalszym ciągu systematyczne podnoszenie standardu usług adresowanych do osób doznających przemocy domowej jak i stosujących przemoc. Wskazana jest również dalsza pomoc odpowiednich służb do realizacji profesjonalnych działań z zakresu przeciwdziałania temu zjawisku, a także działania w kierunku skutecznego pomagania osobom z obu tych grup. Ważna jest też stała edukacja społeczeństwa, mająca na celu zmianę świadomości w kwestii negatywnych i szkodliwych stereotypów na temat stosowania przemocy, jak też roli kobiety i mężczyzny w życiu rodzinnym i społecznym. Między innymi służyć ma temu opracowywanie i realizacja programów przeciwdziałania przemocy domowej. W miarę potrzeb i zmiany sytuacji społecznej zadania i cele programu mogą ulec zmianom i udoskonaleniom. Niniejszy Program został opracowany przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Jezioranach. Zawiera on zadania do realizacji dla wszystkich gminnych jednostek i instytucji. Jego nadrzędnym celem jest ograniczenie na terenie gminy Jeziorany skali problemu przemocy, zaś cele szczegółowe odnoszą się do całego systemu zapobiegania i zwalczania przemocy domowej. W części opisowej Programu zostały zawarte podstawowe informacje na temat zjawiska przemocy domowej a w części metodologicznej ukazano skalę zjawiska przemocy domowej na terenie gminy Jeziorany w oparciu o posiadane statystyki i dane. Oszacowanie zjawiska przemocy możliwe jest między innymi dzięki procedurze „Niebieskie Karty”.

Opracowanie, przyjęcie i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej jest wymogiem ustawowym, wynikającym z art. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r, o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Niniejszy Program opracowany został zgodnie z ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz niektórych innych ustaw. Ustawa ta wprowadza m. in. zmiany w nazewnictwie dotychczas stosowane określenie przemoc w rodzinie zostaje zastąpione przemocą domową, ofiary przemocy w rodzinie — osobami doznającymi przemocy domowej, sprawcy przemocy w rodzinie osobami stosującymi przemoc domową.

Stąd w niniejszym dokumencie będą pojawiać się zamiennie wszystkie te określenia. I tak w odniesieniu do sprawozdawczości i diagnozy używana będzie nomenklatura obowiązująca przed nowelizacją ustawy natomiast w odniesieniu do planowanych działań, aktualnie obowiązująca.

W opracowaniu przedmiotowego Programu, uwzględniono zmiany ujęte w znowelizowanej ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz dokonano oceny i analizy aktualnego stanu zjawiska oraz podejmowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na terenie Gminy Jeziorany.

W myśl art. 6 ust. 2 pkt 1 — 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej: do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

1. opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
2. prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
3. zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
4. tworzenie zespołów interdyscyplinarnych

II. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

1. Definicja przemocy

Przemoc domowa w świetle ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności: narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę, ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej, istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

2. Formy przemocy

Do najczęstszych form przemocy zaliczamy:

- **przemoc fizyczną** — intencjonalne zachowanie powodujące uszkodzenia ciała lub niosące takie ryzyko np. popychanie, policzkowanie, szarpanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, rzucanie przedmiotami, nieudzielenie koniecznej pomocy, duszenie, itp.

- **przemoc psychiczną** — naruszenie godności osobistej, np. obrażanie, zastraszanie, wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi osobami, domaganie się posłuszeństwa, wyzywanie, upokarzanie, lekceważenie, obwinianie, zawstydzanie, stosowanie gróźb, ograniczanie snu i pożywienia, itp.

- **przemoc seksualną** — naruszenie intymności np. wymuszanie pożycia seksualnego wbrew woli i bez zgody, wymuszanie nieakceptowanych praktyk seksualnych, w tym z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych, itp.

- **przemoc ekonomiczną** — naruszenie własności, np. kontrolowanie finansów, odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwienie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny, ograniczenie dostępu do wspólnych pieniędzy, zmuszanie do proszenia o pieniądze, uniemożliwienie dostępu do konta bankowego, sprzedanie osobistych lub wspólnych rzeczy, przeglądanie czyichś dokumentów, korespondencji itp.
- **zaniedbanie** — naruszenie obowiązku opieki ze strony osób bliskich, np. niezaspokajanie podstawowych potrzeb, np. edukacyjnych, pozbawienie jedzenia, ubrania, schronienia, nieudzielenie pomocy, brak pomocy w chorobie, itp.

3. Mechanizmy przemocy

- **syndrom wyuczonej bezradności** - w wyniku doświadczeń u osoby doznającej przemocy pojawia się bezradność. Osoba doznająca przemocy poszukuje różnorodnych form pomocy dla siebie. Często okazuje się jednak, że działania mające ją ochronić nie przynoszą oczekiwanych przez nią efektów. Nabiera ona przekonania, że cokolwiek zrobi nie jest w stanie zmienić swojej sytuacji. Sprawia to, że nie potrafi zmotywować się do działania pomimo poczucia, że jest krzywdzona i źle traktowana oraz mimo wiedzy, że sprawca nie powinien tak postępować, że znęcanie się jest przestępstwem.
- **zjawisko „prania mózgu”** - mechanizm polegający na systematycznym, świadomym i celowym oddziaływaniu na człowieka w celu zmiany jego przekonań, postaw, uczuć, potrzeb. Celem takiego działania jest podporządkowanie osoby doznającej przemocy. Ma ona postępować zgodnie z wizją i pomysłem na jej życie wymyślonym przez osobę stosującą przemoc. Konsekwencjami „prania mózgu” są m.in. utrata poczucia własnej wartości oraz całkowite podporządkowanie się osobie stosującej przemoc.
- **zespół stresu pourazowego PTSD** - zaburzenia lękowe PTSD są związane z sytuacjami, w których człowiek jest narażony na utratę zdrowia i życia. Nasilenie PTSD zależy od intensywności i czasu trwania traumy. Objawy PTSD są intensywniejsze u osób, które przeżyły traumę w wyniku aktywności człowieka (gwałt, przemoc domowa, itp.) niż u ofiar zjawisk naturalnych (powódź, huragan, itp.). Objawami PTSD są m.in. zaburzenia snu, drażliwość, wybuchy gniewu, nadmierna czujność, natrączywe wspomnienia, koszmary senné.
- **zjawisko wtórnej wiktyimizacji** - osoba doznająca przemocy na różnych etapach swojego życia może poszukiwać pomocy w poradzeniu sobie z sytuacją, w której się znalazła. Zwraca

się wówczas o wsparcie do osób czy instytucji, które powinny go udzielić. Jeżeli napotka osoby, które zareagują bagatelizowaniem problemu lub obwinianiem osoby doznającej przemocy za sytuację, w której się znalazła, dochodzi do wtórnego zranienia. W takiej sytuacji mówimy o wtórnej wiktyimizacji osoby doznającej przemocy.

- **syndrom sztokholmski** - jest to rodzaj mechanizmu obronnego, który pojawia się u osób doznających przemocy domowej w związku z silnym stresem, którego doznają. Osoby doznające przemocy są wdzięczne za chwile spokoju, czy drobne przywileje. Dlatego też często osoby doznające przemocy pomagają osobom stosującym przemoc domową.

Objawy syndromu sztokholmskiego:

- pozytywne uczucia wobec osoby stosującej przemoc,
- zrozumienie przez osobę doznającą przemocy motywów i zachowań osoby stosującej przemoc, podzielenie poglądów osoby stosującej przemoc, negatywne uczucia wobec wszystkich ludzi, zarówno bliskich, jak i obcych, którzy próbują ratować osobę doznającą przemocy,
- niezdolność zaangażowania się w zachowania, które mogłyby doprowadzić do uwolnienia od osób stosujących przemoc.

- **mechanizm „psychologicznej pułapki”** - osoba doznająca przemocy nie jest w stanie zrezygnować ze związku, w który zainwestowała czas, uczucia, energię. Wierzy, że będzie lepiej, jeśli tylko ona się bardziej postara i będzie spełniać oczekiwania osoby stosującej przemoc. Wzmacnia to mechanizm zaangażowania i konsekwencji opisany przez Roberta Cialdiniego, który wskazuje, że im więcej poświęcimy energii i czasu angażując się w sprawę, która jest dla nas ważna, tym bardziej będziemy chcieli być konsekwentni i trwać w swoim postanowieniu, nawet jeśli sytuacja jest dla nas niekorzystna i krzywdząca. Mówiąc wprost — im bardziej osoba doznająca przemocy się stara i im więcej energii wkłada w to działanie, tym trudniej jej zrezygnować.

4. Cykle przemocy

Przemoc domowa najczęściej nie jest jednorazowym zdarzeniem. Zazwyczaj, jeżeli ktoś raz dopuścił się przemocy wobec bliskich osób, może zastosować ją po raz kolejny. Osoby zajmujące się zawodowo przeciwdziałaniem przemocy domowej obserwują, że przemoc kształtuje się w oparciu o charakterystyczny schemat, który określa się mianem cyklu

przemocy. Cykl przemocy składa się z trzech faz niezależnie następujących po sobie: faza budowania napięcia, faza gwałtownej przemocy oraz faza miodowego miesiąca.

Poszczególne fazy przemocy różnią się wyłącznie zakresem nasilenia oraz czasem trwania. Nie można określić jak długo będzie trwała dana faza w ramach konkretnej rodziny ani jak długo przemoc będzie się w niej utrzymywała.

W fazie pierwszej (budowanie napięcia) narasta napięcie, a sprawca staje się porytowany, co dla osób z otoczenia - współpracowników czy kolegów - jest prawie niezauważalne, a jeśli coś widzą to określają, że jest on „w trochę złym humorze”. W rzeczywistości agresor w tej fazie jest napięty, pobudzony, oszalały, nie potrafi spokojnie się odprężyć czy wyciszyć. Najmniejszy pretekst może być powodem do sprzeczki. Często w tej fazie towarzyszy wzmożone spożycie alkoholu, a agresor coraz częściej prowokuje kłótnie nie panując nad swoim gniewem. Cykliczni agresorzy sami nie potrafią opisać co się z nimi dzieje i co tak naprawdę jest nie w porządku, nie są w stanie opisać swoich emocji i oczekiwań. W tej fazie przemocy ofiary często mają dolegliwości fizyczne, bóle żołądka, głowy, bezsenność, utrata apetytu, wpada w apatię lub ogarnia ją wszechogarniający niepokój.

Faza gwałtownej przemocy jest ogniwnem kończącym fazę pierwszą. Pod wpływem narastającego napięcia, złości, frustracji dochodzi do rozładowania negatywnych emocji w postaci ataku agresji fizycznej takiej jak uderzenia, kopania, popychania, duszenia, itp. Atak wściekłości sprawcy jest nieproporcjonalny do tego co pobudziło go do działania, a przyczyną eskalacji jest zazwyczaj jakaś błażostka.

W trzeciej fazie przemocy, nazywaną również fazą miodowego miesiąca, wszystko się zmienia. Zaczyna się ona po dokonaniu przez sprawcę ataku przemocy i wygaśnięcia napięcia. Gdy agresor wyładował już swoje negatywne emocje i zaczyna sobie zdawać sprawę z tego co zrobił, nagle staje się innym człowiekiem. Stara się znaleźć jakieś usprawiedliwienie i "tłumaczenie" dla swojego zachowania. Okazuje skruchę, obiecuje poprawę i gwarantuje, że taka sytuacja nie będzie miała więcej miejsca. Gdy partner próbuje odpokutować swoją winę przypomina wówczas małego chłopca przyłapanego na podkradaniu ciasteczek. Stara się przekonać siebie i innych, że skończy z przemocą. Pojawiają się groźby samobójcze i odwołania do poczucia winy partnerki/partnera i przedstawiania jej/jemu jako jedynej nadziei, bez której byłby skończony. Powołuje się na tradycyjne poglądy, że dwóch kochających się ludzi może pokonać największe przeszkody. Partnerka/partner wszystkimi możliwymi sposobami próbuje wrócić do łask osoby najbliższej. Zaczyna okazywać ciepło i miłość, zachowuje się tak, jakby akt przemocy nigdy nie wystąpił. Samopoczucie ofiary również diametralnie się zmienia - znowu czuje się akceptowana, potrzebna, jej poczucie

bezpieczeństwa zdaje się być zapewnione. Sprawca i ofiara zachowują się jako świeżo zakochana para. Osoba doznająca przemocy zaczyna wierzyć, że partner naprawdę się zmienił, a przemoc traktuje jedynie jako jednorazowy incydent, który już nigdy się nie powtórzy. Ale faza miodowego miesiąca wkrótce przemija i następuje po niej faza narastania napięcia i wszystko zaczyna się od nowa. Natomiast przemoc w następnym cyklu staje się gwałtowniejsza i dłuższa. Doświadczenia, które dostarczył ofierze sprawca w fazie miodowego miesiąca demobilizują ją do jakiegokolwiek działania i utrwalają u sprawcy poczucie bezkarności oraz nadzieję, że następnym razem znowu sobie jakoś poradzi i uda mu się uzyskać przebaczenie. Następne miodowe fazy są coraz krótsze i już mniej miodowe.

5. Skąd się bierze przemoc domowa

Nikt nie rodzi się z misją krzywdzenia innych ludzi, rodzi się z pewnym zapisem genetycznym, który rozwija się podczas całego życia. Jeśli więc ktoś się rodzi z talentem muzycznym i ten talent nie jest w odpowiedni sposób rozwijany to taki człowiek może śpiewać podczas kąpieli lub pisać teksty piosenek do szuflady i nikt się raczej o tym nie dowie poza najbliższą rodziną. Jeżeli natomiast od dziecka jest ten talent rozwijany - dziecko uczęszcza na zajęcia muzyczne, później do szkoły, która kładzie duży nacisk na rozwój pasji muzycznej, a kończąc na studiach to szanse, że taka osoba zacznie samodzielnie tworzyć wspaniałe utwory muzyczne lub śpiewać w mniej lub bardziej znanym zespole znacznie wzrastają. Ale jako małe dziecko nie posiada tej świadomości, nabywa ją dopiero w poszczególnych latach swojego rozwoju. Podobnie rzecz się ma z uwarunkowaniami społecznymi, dzieci od początku nie wiedzą co tak naprawdę jest dobre, a co złe. To zadaniem dorosłych jest nauczenie dzieci tego poprzez pokazywanie konkretnych zachowań, sytuacji i jeśli dziecko je powtarza, a spełniają one nasze oczekiwania i standardy - zostają nagradzane, jeżeli zaś nie to karane. Dziecko uczy się obserwując najbliższe otoczenie, a następnie powtarza zaobserwowane działanie.

Wyobraźmy sobie następującą sytuacją mama tłumaczy dziecku, że bicie innych osób jest złe i nie wolno tego robić, ojciec zaś kopie psa. Jaką w związku z tą lekcją postawę wyniesie dziecko? Niewykluczone, że mając duże pokłady współczucia i tak przejmie wzorzec zachowania po ojcu, a nie po matce. Nasuwa się, więc pytanie: dlaczego?

Odpowiedź jest prosta - bo ludzie podobnie jak zwierzęta mają „zaszczepioną” w sobie niejako postawę, by iść za silniejszym, bo nie szanuje się ludzi słabych. Zatem skąd się biorą agresywni ludzie? Kto ich wychowuje? Kto ich kształtuje? Dzieci nie przychodzą na świat ze skłonnością do krzywdzenia innych ludzi. Nabywają tej „zdolności” z biegiem

swojego wychowania i życia. Dzieci uczą się przemocy dzięki wzorcom i doświadczeniom ze swojego otoczenia. Pierwszych nabywają w swojej rodzinie. Jeżeli dziecko wychowane jest w rodzinie, w której mężczyzna dominuje w dowolnej sferze życia, zaś matka jest uległa, to z dużą dozą prawdopodobieństwa dziecko powtórzy ten schemat w dorosłym życiu, z tej przyczyny, że nie będzie znało innego. Ciągłe obserwowanie aktów agresji może wytworzyć w nim przekonanie, że przemoc jest zupełnie normalnym, a więc i akceptowanym zachowaniem. Może to wzbudzić ogólny sprzeciw, że możliwe jest zmienienie w nim takich przekonań gdyby tylko przeczytało kilka książek, zmieniło nastawienie i zaczęło działać inaczej. Może i w teorii jest to możliwe jednak tylko w teorii. Jeśli jakieś zachowanie było obserwowane i utrwalane przez kilka czy kilkanaście lat, to oczekiwanie, że można zmienić lub zastąpić je innym z dnia na dzień jest czystą fikcją. Po dłuższym czasie ciężkiej pracy zmiana jest realna lecz tylko na poziomie powierzchownych zachowań. Gdy dojdzie do stresującej lub kryzysowej sytuacji najprawdopodobniej powróci stary, znany od wielu lat wzorzec. Zmiany w zachowaniu i myśleniu są możliwe jednak jest to bardzo długi proces wymagający wiele pracy nad samym sobą.

III. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Przy opracowywaniu niniejszego Programu uwzględniono uregulowania relewantne z punktu widzenia obowiązującego na terytorium RP „systemu przeciwdziałania przemocy domowej”, w tym w szczególności zawarte w:

1. Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 ze zm.);
2. ustawie z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 535);
3. ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.);
4. ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.);
5. ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. 2023 r. poz. 2809 ze zm.);
6. ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2024 r. poz. 145);

7. ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609 ze zm.) ;
8. ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. — Kodeks karny (Dz. U. z 2024 r. poz. 17 ze zm.);
9. ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. — Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 37 ze zm.);
10. ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. — Kodeks cywilny (Dz. U. z 2023 r. poz. 1610 ze zm.);
11. ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. — Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550 ze zm.);
12. ustawa z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023r. poz. 2151 ze zm.)
13. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870);
14. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 sierpnia 2023r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy (Dz. U. z 2023, poz. 1827).

1. Zmiany prawne w systemie przeciwdziałania przemocy w 2023 r.

W 2023 r, doszło do bardzo istotnych zmian w przepisach prawa, które rzutują bezpośrednio na funkcjonowanie systemu przeciwdziałania przemocy domowej. Najważniejsze z nich zostały wprowadzone do porządku prawnego RP, na mocy:

- 1) ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 535);
- 2) ustawy z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy — Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 289);

Pierwsza ze wspomnianych powyżej ustaw dokonała zmiany określenia przedmiotu ustawy z „przemocy w rodzinie” na „przemoc domową”. Pojęcie „przemoc domowa” jest pojęciem szerszym, obejmującym więcej desygnatów aniżeli „przemoc domowa”.

Zgodnie z definicją zawartą w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, przez przemoc domową należy rozumieć: jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Treść art. 2 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy definiuje „osobę doznającą przemocy domowej” jako:

- a) małżonka, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków;
- b) wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków;
- c) rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- d) osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- e) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- f) osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- g) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletnich wobec których jest stosowana przemoc domowa,

Dyspozycja art. 2 ust. 2 ww. ustawy przesądza o tym, że przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa w ust. 1 pkt 2 ustawy.

Znowelizowane przepisy kreują po stronie osób stosujących przemoc obowiązek uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych lub programach psychologiczno-terapeutycznych. W ustawie - Kodeks wykroczeń, wspomniana nowelizacja wprowadziła nowy rodzaj czynu zabronionego, którego konstrukcja pozwala nałożyć sankcje za niezastosowanie się do obowiązków przez osoby stosujące przemoc domową skierowane do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych lub programach psychologiczno-terapeutycznych. Zgodnie z nowym brzmieniem art. 11 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, osoba doznająca przemocy domowej może żądać, aby właściwy sąd zobowiązał osobę stosującą przemoc domową do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazał zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia. Co więcej, zgodnie ze znowelizowaną treścią art. 15aa ustawy o policji, policjant ma prawo wydać wobec osoby stosującej przemoc domową, stwarzającej zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby doznającej tej przemocy, nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia i zakaz zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

Nowelizacji uległy również przepisy regulujące funkcjonowanie w gminie zespołu interdyscyplinarnego.

Dodany ust. 5a w art. 9a ustawy nakłada na członków zespołów interdyscyplinarnych obowiązek odbycia szkolenia w terminie 12 miesięcy od dnia ich powołania w skład zespołu. Stosownie do treści art. 9a ust. 6b ustawy zespół interdyscyplinarny opracowuje i przyjmuje regulamin określający szczegółowe warunki funkcjonowania zespołu oraz tryb i sposób powoływania grup diagnostyczno-pomocowych.

Obowiązkowymi szkoleniami objęto również członków grup diagnostyczno-pomocowych (art. 6 ust. 6 pkt 4 ustawy). Nowelizacją zintensyfikowano również częstotliwość posiedzeń zespołu interdyscyplinarnego, które to obecnie muszą odbywać się nie rzadziej aniżeli raz na dwa miesiące. Ustawa nowelizująca przesądziła o tym, iż udział w posiedzeniach zespołu interdyscyplinarnego jest obowiązkowy.

Nadto przesądzono wyraźnie o możliwości złożenia skargi na działalność zespołu interdyscyplinarnego lub członka tego zespołu. Skargę taką do właściwego wójta, burmistrza

albo prezydenta miasta, który powołał zespół, może wnieść osoba objęta procedurą „Niebieskiej Karty”. Skarga rozpoznawana jest w trybie przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. — Kodeks postępowania administracyjnego.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Jeziorany na lata 2024-2030 wpisuje się w cele i kierunki działań innych dokumentów strategicznych. Należą do nich m.in.:

- Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030, którego celem głównym było zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej, zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce,
- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2026, którego celem głównym jest przeciwdziałanie przemocy domowej.

IV. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY JEZIORANY

1. Skala zjawiska przemocy domowej na terenie gminy Jeziorany.

Przemoc domowa jest trudnym problemem rodziny, osoby, które jej doświadczają często nie chcą mówić o swoim problemie ze względu na strach, poczucie winy, obawę przed osądzeniem, strach przed zmianą czy też osądzeniem ze strony rodziny lub też społeczności lokalnej. Przemocy domowej towarzyszy również wiele stereotypów, które powstrzymują osoby doświadczające przemocy przed udaniem się po pomoc w związku, z czym coraz częściej zjawisko przemocy domowej poruszane jest w różnych kampaniach, akcjach informacyjnych.

Na terenie Gminy Jeziorany zamieszkuje 7180 mieszkańców (dane z 31.12.2023 roku). Z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jezioranach w roku 2021 skorzystało 201 rodzin, liczba osób w rodzinie wyniosła 416 osób, natomiast w 2022 roku z pomocy społecznej skorzystało 177 rodzin, których liczba osób wyniosła 396. W 2023 korzystało ogółem 156 rodzin, liczba osób w rodzinie wynosiła 348. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokajania niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka, a osoby i rodziny

korzystające z pomocy są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

Istnieje zatem potrzeba podejmowania kompleksowych działań skierowanych do osób doświadczających przemocy domowej jak również osób stosujących przemoc domową. Od problemu przemocy nie są wolne również rodziny zamieszkujące gminę Jeziorany. Przemoc domowa często łączy się z problemem nadużywania alkoholu i występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym. Diagnoza zjawiska przemocy domowej została przeprowadzona w oparciu o posiadane statystyki i dane. Oszacowanie zjawiska przemocy możliwe jest między innymi dzięki procedurze „Niebieskie Karty”.

W latach 2021-2023 zostało wszczętych łącznie 48 procedur „Niebieskie Karty” z czego najwięcej 17 NK w roku 2022, Zestawienie danych w formie tabeli jasno obrazuje, iż co roku zmienia się ilość rodzin, które są objęte procedurą „Niebieskie Karty”.

Tabela nr 1. Powód przyznania pomocy społecznej w latach 2021-2023

Powód przyznania pomocy	2021		2022		2023	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej ogółem	201	416	177	396	156	348
Ubóstwo	120	235	101	2201	80	172
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	4	4	3	3	1	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa	25	132	30	159	28	139
Bezrobocie	70	152	67	163	46	120
Niepełnosprawność	55	79	49	68	51	76
Długotrwała lub ciężka choroba	75	111	59	79	53	83
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	1	5	1	4	0	0
Przemoc w rodzinie	0	0	0	0	0	0
Alkoholizm	6	9	6	6	0	0
Narkomania	0	0	1	1	0	0
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	0	0	0	0	0	0
Zdarzenie losowe	1	1	0	0	2	3
Trudności po opuszczeniu zakładu karnego	13	15	4	5	4	4

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jezioranach

Tabela nr 2. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2021-2023

Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”	2021	2022	2023
	16	17	15

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych.

Formularze „Niebieska Karta-A” są przekazywane do Zespołu Interdyscyplinarnego przez następujące instytucje:

- policję,
- jednostki organizacyjne pomocy społecznej,
- placówki oświatowe,
- placówki ochrony zdrowia,
- Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Poniższa tabela obrazuje liczbę wszczętych procedur „Niebieskie Karty” przez poszczególne instytucje w latach 2021 — 2023

Tabela nr 3. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” przez poszczególne instytucje w latach 2021 — 2023

Rok	2021	2022	2023
Ogółem	16	17	15
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jezioranach	1	6	0
Policja	14	8	11
Placówki oświatowe	0	3	3
Placówki ochrony zdrowia	1	0	0
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	0	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych.

Najczęściej procedura jest wszczynana przez funkcjonariuszy Policji przybywających na interwencję 33 NK, w następnej kolejności przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jezioranach — 7 NK i placówki oświatowe - 6 NK, Gminna Komisja

Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jak i zarówno placówki ochrony zdrowia w latach 2021-2023 wszczęły po 1 procedurze NK.

Każda wszczęta procedura ma swoją kontynuację w pracy indywidualnej z osobami doznającymi przemocy, jak i również z osobami stosującymi przemoc. Szczegółowe działania pomocowe były ustalane w cyklu spotkań grup roboczych i grup diagnostyczno-pomocowych, Grupy miały na celu omówienie dotychczasowych działań podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Powoływane były w celu rozwiązywania problemów związanych z występowaniem przemocy domowej w indywidualnych przypadkach, dlatego liczba ich posiedzeń uzależniona była od indywidualnych potrzeb.

Poniższa tabela przedstawia liczbę spotkań grup roboczych/grup diagnostyczno-pomocowych w latach 2021r. - 2023r.

Tabela 4. Liczba spotkań grup roboczych i grup diagnostyczno-pomocowych w latach 2021r. - 2023r.

	2021	2022	2023
Liczba spotkań grup roboczych/ diagnostyczno-pomocowych	184	188	188

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych.

Grupy robocze i diagnostyczno-pomocowe najczęściej spotykały się w 2022 oraz 2023r. tj. 188 razy w każdym roku. Grupą najczęściej doświadczającą przemocy na terenie Gminy Jeziorany były kobiety - 27 przypadków. Jako najczęściej występujące formy przemocy wskazane zostały przemoc psychiczna oraz fizyczna, rzadziej przemoc ekonomiczna, seksualna czy zaniedbanie.

Przemoc wobec dzieci została ujawniona na poziomie 20 przypadków, z czego dominującą formą była przemoc fizyczna oraz psychiczna. Należy również zwrócić uwagę, że w Gminie Jeziorany w latach 2021 — 2023 zdiagnozowano problem przemocy wobec seniorów i osób niepełnosprawnych — 11 przypadków.

Tabela nr. 5. Poniższa tabela przedstawia liczbę osób, wobec których istnieje podejrzenie, że były dotknięte przemocą. Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że były dotknięte przemocą w latach 2021-2023

OGÓLEM	2021	2022	2023
Kobiety	17	8	7
W tym osoby starsze/niepełnosprawne	7	0	1
Mężczyźni	2	2	5
W tym osoby starsze/niepełnosprawne	1	1	2
Dzieci	2	13	4
W tym osoby niepełnosprawne	0	3	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych

W Gminie Jeziorany osobami stosującymi przemoc domową w latach 2021-2023 są zarówno kobiety jak i mężczyźni łącznie 54 przypadki.

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w latach 2021- 2023.

Tabela nr 6. Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w latach 2021- 2023

	2021	2022	2023
Kobiety	1	3	1
Mężczyźni	18	17	14

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych.

Kolejna tabela przedstawia liczbę zamkniętych procedur „Niebieskie Karty”, w tym z powodu: ustania przemocy oraz braku zasadności prowadzenia działań w latach 2021-2023.

Tabela nr 7. Liczba zamkniętych procedur „Niebieskie Karty”, w tym z powodu: ustania przemocy oraz braku zasadności prowadzenia działań w latach 2021-2023

Rok	2021	2022	2023
Ogólnie	18	22	23
Ustanie przemocy	17	21	23
Brak zasadności prowadzenia działań	1	1	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych.

Najwięcej procedur „Niebieskie Karty” zamknięto z powodu:

- ustania przemocy w 2023r. -23 NK,
- z braku zasadności prowadzenia działań w 2021 r. – 1 procedura NK
- z braku zasadności prowadzenia działań w 2022 r. – 1 procedura NK

Jeśli chodzi o działania podjęte wobec sprawców przemocy domowej w Gminie Jeziorany w większości przypadków sprawa przemocy została zgłoszona dzielnicowemu Posterunkowi policji w Jezioranach lub innemu funkcjonariuszowi Policji, pracownikowi Ośrodka Pomocy Społecznej oraz została wszczęta procedura „Niebieskie Karty”.

W ramach działań były kierowane wnioski do Prokuratury Rejonowej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Sądu Rejonowego. Były również podejmowane inne działania, takie jak rozmowy wspierające, informujące, dyscyplinujące, korekcyjno-edukacyjne.

Wśród działań podejmowanych na rzecz ofiar przemocy domowej znalazły się skierowania do psychologa. Ponadto osoby kierowane były do lekarzy specjalistów i terapeutów. Do innych działań należały: pomoc prawna, pomoc pedagoga szkolnego, pomoc w formie pracy socjalnej oraz szkolne programy profilaktyczne.

Reasumując, w Gminie Jeziorany dominującą formą przemocy jest znęcanie się fizyczne i psychiczne, ofiarami przemocy najczęściej są kobiety. Osobami stosującymi przemoc byli mężczyźni.

2. Zasoby lokalne umożliwiające pracę z problemem przemocy domowej

Realizatorami działań interwencyjnych, przewidzianych w Gminnym Programie, są członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego w Jezioranach, powołanego przez Burmistrza Gminy Jeziorany, wchodzi przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, policji, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, oświaty, ochrony zdrowia, kuratorów sądowych oraz przedstawiciel stowarzyszenia.

Do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy w szczególności: diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym, inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonanie właściwym podmiotom, inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową, opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań, monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”, kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową, składanie na wnioski grupy diagnostyczno-pomocowej: zawiadomienia o popełnionym przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, przekazywanie dokumentacji według miejsca zamieszkania osoby doznającej przemocy domowej i dokumentacji zawierającej dane osób doznających przemocy oraz osób zgłaszających podejrzenie stosowania przemocy domowej.

3. Rekomendacje do działań

Diagnostując problematykę przemocy należy wziąć pod uwagę następujące kwestie:

1. współpraca w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego w Jezioranach oraz innych instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy,
2. zapewnienie osobom/rodzinom dotkniętym przemocą domową bezpiecznego schronienia,

3. prowadzenie kampanii społecznych, oraz tworzenie informatorów na temat możliwości uzyskania wsparcia,
4. poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, terapeutyczne, prawne, medyczne oraz socjalne, zawodowe i rodzinne,
5. podejmowanie działań motywujących osoby stosujące przemoc do uczestnictwa w programach psychologiczno-terapeutycznych oraz korekcyjno-edukacyjnych,
6. podejmowanie działań motywujących osoby doznające przemocy do uczestnictwa w programach terapeutycznych oraz terapii psychologicznej,
7. prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktycznych, uświadamiających o zagrożeniach płynących z przemocy,
8. zbieranie danych statystycznych z instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Jeziorany w celu diagnozowania tego zjawiska,
9. podnoszenie kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

V. CEL GŁÓWNY PROGRAMU I CELE SZCZEGÓŁOWE

Przyjmuje się cele i obszary realizacji zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w odniesieniu do obszaru Gminy Jeziorany.

Cel główny:

Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Gminie Jeziorany.

Realizacja celu głównego odbywać się będzie w 4 obszarach:

1. Profilaktyka
2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą domową
3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową
4. Kompetencje służb, osób i instytucji.

Cele szczegółowe programu:

1. Profilaktyka w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Ochrona i wsparcie osób dotkniętych przemocą domową.

3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań na osoby stosujące przemoc domową.

4. Podnoszenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

CEL. 1 Profilaktyka w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej

ZADANIE	RODZAJ ZADANIA	WSKAŹNIKI	INSTYTUCJE/ PODMIOTY REALIZUJĄCE DZIAŁANIA	CZAS REALIZACJI ZADANIA
1 Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej oraz wrażliwości mieszkańców wobec przemocy domowej na terenie gminy Jeziorany	Analiza zjawiska przemocy domowej w oparciu o dokumentację „Niebieskich Kart” prowadzoną przez Zespół Interdyscyplinarne	-Ogólna liczba formularzy „Niebieskie Karty” -Liczba zakończonych procedur Niebieskie Karty -Liczba wniosków skierowanych do GKRPA, prokuratury, sądu, innych podmiotów(w tym o dodatkowe środki ochrony dla osoby doznającej przemocy) -Liczba grup diagnostyczno-pomocowych -Liczba spotkań grup diagnostyczno-pomocowych	-Policja, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jezioranach , -Zespół Interdyscyplinarne, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jezioranach, -placówki oświatowe, -ochrona zdrowia, organizacje pozarządowe - inne jednostki działające v obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, - kuratorzy sądowi.	2024r. - 2030r.

	Diagnoza zjawiska przemocy domowej w Gminie Jeziorany na podstawie dostępnych danych z zakresu poszczególnych instytucji	- Sprawozdania instytucji/podmiotów z działań na terenie Gminy Jeziorany	-Policja, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jezioranach , -Zespół Interdyscyplinarne, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jezioranach, -placówki oświatowe, -ochrona zdrowia, organizacje pozarządowe - inne jednostki działające v obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, - kuratorzy sądowi.	Do końca lutego następnego roku po zakończeniu roku kalendarzowego
	Prowadzenie kampanii społecznych w zakresie przemocy domowej	- Liczba kampanii	-Policja, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jezioranach , -Zespół Interdyscyplinarne, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jezioranach, -placówki oświatowe, -ochrona zdrowia, organizacje pozarządowe - inne jednostki działające v obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, - kuratorzy sądowi.	2024r.- 2030r.

	<p>Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie przemocy domowej, psychologii konfliktów, sposobów radzenia sobie ze stresem,</p> <p>Edukacja służąca wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców, szczególnie w rodzinach zagrożonych przemocą,</p> <p>Wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego sprzyjających zachowaniom nieagresywnym oraz wzmocnieniu więzi rodzinnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Zwiększenie różnorodności form edukacji w zakresie przemocy domowej, psychologii i konfliktów, sposobów radzenia sobie ze stresem Zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie prawidłowych wzorców wychowawczych i poprawy relacji młodzieży z członkami rodziny - Wzmocnienie pozytywnych postaw rodzicielskich, - Rozwinięcie kompetencji opiekuńczych i wychowawczych rodziców, szczególnie w rodzinach zagrożonych przemocą - Zwiększenie różnorodności form spędzania czasu wolnego sprzyjających zachowaniom nieagresywnym i wzmocnieniu więzi rodzinnych - Wzrost pozytywnych postaw społecznych i działań wolnych od przemocy wśród mieszkańców gminy Jeziorany - Zwiększenie dostępności mieszkańców gminy Jeziorany do informacji w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, - Zwiększenie liczby podmiotów realizujących programy edukacyjne la dzieci i młodzieży. 	<p>-Policja, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jezioranach , -Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jezioranach, -placówki oświatowe, -ochrona zdrowia, organizacje pozarządowe - inne jednostki działające v obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, - kuratorzy sądowi.</p>	2024r- 2030r.
--	---	---	--	---------------

CEL 2. Ochrona i wsparcie osób dotkniętych przemocą domową

ZADANIE	RODZAJ ZADANIA	WSKAŹNIKI	ENSTYTUCJE/ PODMIOTY REALIZUJĄCE DZIAŁANIA	CZAS REALIZACJI ZADANIA
1.Rozwój współpracy podmiotów oraz organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej.	Tworzenie i funkcjonowanie grup diagnostyczno-pomocowych w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego.	Liczba instytucji, których przedstawiciele uczestniczą w pracach grup diagnostyczno-pomocowych . - Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych	Podmioty uczestniczące w pracach grup diagnostyczno-pomocowych oraz Zespole Interdyscyplinarnym	2024r. 2030r.

2. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej.	Realizowanie przez instytucje publiczne zajmujące się pomocą osobom doznającym przemocy domowej w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego.	-Liczba osób doznających przemocy domowej, -Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego, rodzinnego.	-Policja, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jezioranach , -Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jezioranach, -placówki oświatowe, -ochrona zdrowia, organizacje pozarządowe - inne jednostki działające w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, - kuratorzy sądowi.	
	Zapewnianie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy	Liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w razie zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą domową.	-MOPS Jeziorany -Podmioty pieczy zastępczej	2024r. 2030r.
	Propagowanie dostępności telefonów zaufania oraz telefonów interwencyjnych i informacyjnych dla osób doświadczających przemocy domowej.	- Liczba udostępnionych informatorów, telefonów dla osób doświadczających przemocy domowej	-Policja, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jezioranach , -Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jezioranach, -placówki oświatowe, -ochrona zdrowia, organizacje pozarządowe - inne jednostki działające w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, - kuratorzy sądowi.	
3..Monitoring skuteczności działań pomocowych	Badanie skuteczności pomocy udzielanej rodzinom doznającym przemocy domowej.	* Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” z uwagi na ustanie przemocy domowej	Zespół interdyscyplinarny,	2024r. - 2030r.

Cel 3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań na osoby stosujące przemoc domową

ZADANIE	RODZAJ ZADANIA	WSKAŹNIKI	INSTYTUCJE/ PODMIOTY REALIZUJĄCE DZIAŁANIA	REALIZACJA ZADANIA
1 .Tworzenie i rozszerzanie ofert oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową, realizowanych przez instytucje rządowe i samorządowe, a także podmioty oraz organizacje pozarządowe, także wypracowanie zasad współpracy pomiędzy tymi instytucjami i podmiotami oraz organizacjami pozarządowymi.	Ewidencjonowanie instytucji samorządowych, podmiotów oraz organizacji pozarządowych, które realizują oferty dla osób stosujących przemoc domową a w szczególności realizujących programy korekcyjno-educacyjne	Coroczne aktualizowane na stronach internetowych bazy teleadresowej podmiotów oraz organizacji realizujących oddziaływanie wobec osób stosujących przemoc domową - Liczba informatorów zawierających dane teleadresowe podmiotów oraz organizacji - pozarządowych. a także zakres realizowanych przez nie oddziaływań w szczególności korekcyjno-educacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową	-Policja, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jezioranach , -Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jezioranach, -placówki oświatowe, -ochrona zdrowia, organizacje pozarządowe - inne jednostki działające w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej,	2024r. - 2030r.
2.Realizowanie wobec osób stosujących przemoc domową programów oddziaływań korekcyjno-	Monitorowanie udziału osób stosujących przemoc domową w oddziaływańach korekcyjno-educacyjnych dla osób stosujących przemoc omową	-Liczba podmiotów realizujących programy oddziaływań korekcyjno-educacyjnych	-Policja, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jezioranach , -Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jezioranach,	2024r,- 2030r.

edukacyjnych zmierzających do zaprzestania przemocy domowej		-Liczba osób zgłoszonych do programu korekcyjno-edukacyjnego -Liczba osób przystępujących do uczestnictwa w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych -Liczba osób, które ukończyły programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych	-placówki oświatowe, -ochrona zdrowia, organizacje pozarządowe - inne jednostki działające v obszarze przeciwdziałania przemocy domowej,	
---	--	---	---	--

Cel 4. Kompetencje służb, osób i instytucji.

ZADANIE	RODZAJ ZADANIA	WSKAŹNIKI	INSTYTUCJE/ PODMIOTY REALIZUJĄCE DZIAŁANIA	CZAS REALIZACJI ZADANIA
1 Doskonalenie umiejętności zawodowych osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	Doskonalenie wiedzy i umiejętności pracowników : służb społecznych, oświaty, policji, organizacji pozarządowych i innych jednostek działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej .	- Liczba szkoleń - Liczba uczestników	Policja, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jezioranach , -Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jezioranach, -placówki oświatowe, -ochrona zdrowia, organizacje pozarządowe - inne jednostki działające v obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.	2024r. - 2030r.
. Wzmocnienie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	Organizacja szkoleń z zakresu wypalenia zawodowego osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, superrewizji, coachingu, grup wsparcia.	-Liczba szkoleń -Liczba superrewizji, coachingu, grup wsparcia -Liczba uczestników	Policja, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jezioranach , -Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jezioranach, -placówki oświatowe, -ochrona zdrowia, organizacje pozarządowe - inne jednostki działające v obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.	2024r. - 2030r.

VI. ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do:

- mieszkańców gminy w tym osób zagrożonych przemocą domową,
- osób stosujących przemoc domową,
- osób doznające przemocy domowej w Gminie

Jeziorany,

- świadków przemocy domowej,
- osób/instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej na terenie gminy Jeziorany.

VII. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Realizując działania zawarte w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Jezioranach na lata 2024-2030 planuje się osiągnąć następujące efekty:

- stworzenie zintegrowanego systemu przeciwdziałania przemocy domowej,
- ograniczenie zjawiska przemocy oraz poprawy kondycji rodzin mieszkających na terenie gminy Jeziorany,
- świadczenie kompleksowej pomocy dla osób doświadczających przemocy oraz świadków przemocy w rodzinie,
- zwiększenie dostępności profesjonalnej pomocy, jak i poradnictwa specjalistycznego zarówno dla osób doznających przemocy domowej, jak i dla osób stosujących przemoc domową,
- zmiana postaw mieszkańców Gminy Jeziorany wobec zjawiska przemocy domowej,
- podniesienie kwalifikacji i wzrost kompetencji osób zajmujących się świadczeniem usług dla osób dotkniętych przemocą oraz osób tę przemoc stosujących.

VIII. FINANSOWANIE PROGRAMU

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Jezioranach na lata 2024-2030 finansowany będzie ze środków własnych Gminy. Może być również finansowany z dotacji oraz środków poza budżetowych pozyskanych z innych dostępnych źródeł.

IX. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Podmiotem odpowiedzialnym za monitoring i ewaluację programu będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jezioranach we współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym w Jezioranach. Monitoring umożliwi analizę realizacji podejmowanych działań oraz pozwoli na ocenę skuteczności podejmowanych działań.

Niniejsze informacje umożliwią szersze rozeznanie potrzeb jednocześnie wskazując kierunek na rozwijanie programów w przyszłości. Monitoring odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość jego realizatorów.

Sprawozdanie z realizacji programu będzie przedstawiane Burmistrzowi Jezioran do końca kwietnia każdego roku.

Sporządziła:

Olga Piotrowska

